

ט' שבט תשפ"ו, 27 ינואר 2026

לכבוד

חה"כ צבי סוכות, יו"ר ועדת החינוך של הכנסת

חברי ועדת החינוך של הכנסת

חה"כ יואב קיש, שר החינוך

מר מאיר שמעוני, מנכ"ל משרד החינוך

שלום וברכה,

הנדון: תיקונים דחופים הדרושים במערכת הגפ"ן

בהמשך למסמכינו הקודמים בנושא שיפור מערכת הגפ"ן, אנו מתריעים על המרחק הרב בין הרצון ההתחלתי לייצר גמישות פדגוגית ניהולית למנהלים, לבין התוצר הנוכחי ההולך וכבד על כתפיהם השחוחות ממילא של מנהלי בתי הספר. כך לא מייצרים גמישות!

דרישות מערכת הגפ"ן מחריפות משנה לשנה, המגבלות הבירוקרטיות הופכות רבות ונוקשות יותר, והן תובעות ממנהל ביה"ס באופן ישיר השקעה של מאות שעות בשנה במאמץ מתיש למצוא פתרונות יצירתיים כדי לנצל את התקציבים באופן הטוב ביותר לטובת תלמידים בית הספר וצוותו.

להלן כמה מתוך התיקונים הדחופים הדרושים:

1. **חוסר גמישות במתן הרשאות (גם) למערכת הגפ"ן** – בתקופה האחרונה הוקשחה כל מערכת הסיסמאות וההרשאות במערכת בכלל ובפרט בגפ"ן. נושאים רבים הוגדרו כנגישים רק בסיסמתו האישית של המנהל ובאימות בטלפון הנייד הפרטי שלו. מצב חמור זה אינו מאפשר למנהל להיות מנהל.

יש לאפשר למנהל להאציל סמכויות ע"י מתן הרשאות לאנשיו הראויים בעיניו לעסוק בעניינים רגישים אלה.

2. **חוסר גמישות בבחירת תכניות לניצול יעדי משה"ח** – תקציבים המיועדים לקידום נושאים חשובים שנבחרו ע"י משה"ח, כגון תכנים דיגיטליים, חיים משותפים, זהות יהודית, STEM וכדו', ניתנים לשימוש רק באופנים ספציפיים מאוד וברכישת תכניות מתוך רשימה מאוד מוגבלת הגורמת לבתי הספר לאבד סכומים גדולים להם הם זכאים.

למשל, תכנים דיגיטליים רבים המותאמים לעל יסודי כלל אינם נכללים בתכניות הנמצאות בסל התוכן הדיגיטלי, כך שבתיה"ס רוכשים סביבות דיגיטליות ותכנים דיגיטליים בסכומים גדולים מתוך התקציב הגמיש כשהתקציב הקבוע עומד מיותר או מנוצל לא באופן אופטימלי.

תכניות STEM רבות כנראה לא הוגדרו כנדרש ולכן נרכשות בתקציב הגמיש כפעילויות העשרה בלבד ולא בתקציב STEM למרות שמדובר במעבדות באוניברסיטאות, תחרויות רחפנים ועוד תכניות מובהקות עניין.

תכניות רבות וטובות העוסקות בקידום הזהות אינן נכללות משום מה בתכניות אותן ניתן לרכוש מתקציב הזהות היהודית ועל כן גם בתחום זה בתי הספר נאלצים להשתמש בתקציב הגמיש, או להשתמש בתקציב הקבוע באופן שגורם לניצול לא מיטבי של כספי ציבור.

יש לאפשר לבתי הספר להשתמש בכספים אלה בפורמט גמיש, אותו גם ניתן לבקר במידת הצורך כדי לוודא שהכספים הופנו לקידום התחום הספציפי.

3. **חוסר גמישות בקבלת החלטות כספיות** – מערכת הגפ"ן מתוכננת באופן המגדיר עלות מקסימלית לפעולות מסויימות. לרוב העלות המקסימלית אינה מתכתבת עם המחירים בשטח. לא נפרט איך הבעיה הזו נפתרת, ודי לחכימא.

יש לפשט את המערכת, לבטל את כל המגבלות ומחירי המקסימום לערך שעה וכו', לסמוך על המנהלים בשיקול הדעת בשימוש בכספי הציבור ולאפשר להם לדווח כראוי.

4. **חוסר גמישות בבחירת גורמים מפעילים** – הדרישות הדקונויות המוטלות על הספקים המבקשים להיות ספקי גפ"ן גורמות לאינסוף "הסדרים מיוחדים" והתייקרות בעלויות. כמו כן, הדרישות גורמות לספקים קטנים לוותר ולעבוד דרך ספקים בעלי איתנות כלכלית או מומחיות בהסדרת הכללים הנדרשים בגפ"ן. השילוב של בירוקרטיה מכבידה, תהליכי מכרז מתישים וסיכון תמידי לקנסות כבדים יוצר מציאות בלתי אפשרית לספקים. ככל שמשרד החינוך ימשיך להקשות, העלויות התפעוליות יעלו והסיכון יגדל. בסופו של דבר, ספקים רבים פשוט יצאו מהמערכת, ומי שישאר יאלץ לייקר את התעריפים כדי לשרוד את הנטל הזה. מי שיפגע בסוף הם מנהלי בתי הספר והתלמידים. היחס לספקים הופך לאכיפה טכנית בלבד שאינה רואה את השטח. בעניין חשוב זה נזכיר כמה נקודות:

א. מלכוד הדיווח והדינמיות בשטח: משרד החינוך דורש דיווח נוקשה לפחות 7 ימים מראש על כל פעילות. המערכת אינה מאפשרת גמישות לשינויי מערכת של הרגע האחרון בבית הספר (כמו אירועים לא צפויים או שביתות) ואינה מאפשרת תיקון רטרואקטיבי. איחור של יום אחד בדיווח נחשב להפרת מכרז וליקוי חמור.

ב. בקרות שטח "קשוחות": בקרות השטח הפכו למעמד שבו מחפשים חוסר התאמה טכני. בקרים בודקים הכל כולל האם המפעיל הגיע בשעה 8:30 או 9:00 ומתי בדיוק הוא הלך, נבדק סוג השירות המדויק (סדנה לעומת ייעוץ) וצידוד ספציפי שהובא. כל סטייה קלה מהדיווח היבש נרשמת כליקוי, גם אם הפעילות מתבצעת לשביעות רצון המוסד.

ג. התארכות ומורכבות הגשת המכרזים: בכל שנה תהליך הגשת התשובות למכרז הופך לארוך, מורכב ומסורבל יותר. הספקים נדרשים להשקיע זמן רב ומשאבים עצומים רק כדי לעבור את שלב הרישום הטכני, עוד לפני שהחלו לפעול בבתי הספר.

ד. מדיניות קנסות דורסנית: על כל סטייה מהדיווח או בקרה שאינה תקינה באופן טכני, הספקים חשופים לקנסות כספיים כבדים. מדובר בענישה כספית על ליקויים בירוקרטיים שלעיתים הם מעבר לשליטת הספק.

לסיכום- החכמה טמונה בפשטות. ומתן גמישות למנהלים תלויה באמון.
אנו עומדים לרשות משרד החינוך לתיקון ושיפור מערכת הגפ"ן, ומוטב מוקדם ככל האפשר.

בברכה,

גיל מושקוביץ
מנכ"ל

אורית גור כהן, אביגיל סאמין
יו"ריות שותפות